

**Міністерство освіти і науки України
Луганський національний аграрний університет**

Факультет ветеринарної медицини, біологічних і харчових технологій

Кафедра тваринництва та харчових технологій

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. декана факультету

Людмила ПАРХОМЕНКО
«31» серпня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ГІГІЄНА КОРМІВ ТА КОРМОВИХ ДОБАВОК»

ступінь освіти

Магістр

Робоча програма «Гігієна кормів та кормових добавок» для здобувачів вищої ступеня освіти- магістр

«30» серпня 2021 року - 12с.

Розробник:

Берестова Людмила Євгенівна, канд. с.-г. наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри тваринництва та харчових технологій

Протокол від «30» серпня 2021 р. № 10

Завідувач кафедри

Валентина Могутова

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Гігієна кормів та кормових добавок» складена відповідно до освітньої програми підготовки магістр галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» формує інтегральні, загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни – навчальної дисципліни «Гігієна кормів та кормових добавок» є набуття студентами знань, навичок та вмінь з гігієни кормів та кормових добавок, яка включає санітарно-гігієнічні вимоги до їх виробництва, переробки, зберігання, використання та контролю забезпечення тварин поживними та біологічно активними речовинами.

Завдання вивчення дисципліни – поглиблене вивчення правових, організаційних та методичних основ системи державного регулювання безпечності та якості кормів, кормових добавок і преміксів для забезпечення харчової безпеки на національному та міжнародному рівнях і набуття практичних навичок в організації системи контролювання всієї кормової продукції, призначеної для годівлі продуктивних і непродуктивних тварин з урахуванням всього виробничого ланцюга.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки: дисципліни, що передують: фізикою, біохімією, фізіологією тварин, годівлею тварин, гігієною тварин.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Опис підготовки фахівців	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 3	Галузь знань :20 «Аграрні науки та продовольство»	Вибіркова	
	Спеціальність 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва» Освітня програма Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва		
Змістових модулів	Рівень вищої освіти: перший Ступінь освіти: бакалавр	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин: 90		2021	
		Семестр	
		4	3-4
		Лекції	
		14год.	год.
		Практичні	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
		год.	год.
	Самостійна робота		
	60 год.	год.	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних -1,52 самостійної роботи здобувача -3,03		Форма контролю залік	

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА1 **Нормативно-правова база України щодо виробництва і розміщення на ринку кормів, кормових добавок і преміксів.** Нормативні документи з оцінки якості і безпечності кормів та кормових добавок. Знати правила відбору і формування середніх проб кормів для аналізу, а також правила роботи в лабораторії. Вміти відбирати проби кормів з використанням пробовідбірників різного типу, формувати середню пробу корму для аналізу, оформляти супровідні документи.

ТЕМА 2. Класифікація кормів за хімічним складом. Класифікація кормових добавок, їх призначення. Знати класифікацію кормів за хімічним складом, знати класифікацію кормових добавок та їх призначення і використання при виготовленні кормів. Вміти проводити органолептичні дослідження кормів і кормових добавок з позиції оцінки їх безпечності для тварин. Вміти здійснювати оцінку якості соковитих та консервованих кормів.

ТЕМА 3. Контроль якості кормів. Основні критерії оцінки поживності кормів. Значення повноцінної годівлі тварин. Санітарія кормів. Профілактика захворювань тварин від неповноцінної годівлі. Знати критерії оцінки якості кормів та кормових добавок. Знати основні критерії оцінки поживності кормів і їх роль у профілактиці незаразних захворювань тварин. Знати вимоги чинних нормативно-правових актів, які регламентують вимоги до контролю якості кормів. Вміти визначати натуру зерна, використовувати методи аналізу хімічного складу і поживних речовин кормів та кормових добавок

ТЕМА 4. Фізичний стан кормів і механічні домішки. Знати основні вимоги до контролю фізичного стану кормів. Аналізувати причини небезпеки забруднення кормів та кормових добавок механічними домішками. Вміти здійснювати оцінку якості зернофуражу.

ТЕМА5. Бактеріальне обсіменіння кормів та кормових добавок, контроль якості та безпечності кормів. Мікотоксини кормів, характеристика та методи контролю. Знати принципи оцінки якості та безпечності кормів та кормових добавок за бактеріальним обсіменінням. Знати вимоги до безпечності кормів за вмістом мікотоксинів. Вміти визначати зараженість зернофуражу комірними шкідниками.

ТЕМА 6. Стимулятори продуктивності тварин і кормові добавки та їх санітарно-гігієнічна оцінка. Санітарно-гігієнічна оцінка пре-, про-біотиків. Знати санітарно-гігієнічні вимоги до стимуляторів продуктивності тварин. Знати принципи застосування пре- і пробіотиків різним видам тварин. Вміти визначати вміст біологічно активних речовин у кормах (каротин)

ТЕМА 7. Фальсифікація кормів і кормових добавок. Знати види фальсифікації кормів і кормових добавок. Вмісти ідентифікувати фальсифіковані корми та кормові добавки.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів Тема 18і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	л а б	с.р.		л	п	лаб	с.р.
Тема 1.	12	2	2		8					
Тема 2.	12	2	2		8					
Тема 3.	14	2	4		8					
Тема 4.	14	2	2		10					
Тема 5	12	2	2		8					
Тема 6	12	2	2		8					
Тема 7	14	2	2		10					
Усього	90	14	16		60					

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Відбір проб кормів для аналізу. Правила роботи в лабораторії.	2
2	Методи органолептичних досліджень кормів і кормових добавок.	2
3	Натура зерна.	4
4	Оцінка зернофуражу	2
5	Кислотність зерна.	2
6	Комірні шкідники. Визначення зараження зернофуражу комірними шкідниками.	2
7	Фальсифікація кормів і кормових добавок	2
	Разом	16

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Хвороби тварин та людини, що передаються через воду.	8
2	Корми, що містять радіонукліди та їх гігієнічна оцінка.	8
3	Профілактика отруєння тварин соланіном, госіполом та ціанідами	8
4	Профілактика кормового травматизму тварин.	8
5	Профілактика отруєння тварин отрутохімікатами	8
6	Заходи профілактики отруєння тварин солями важких	10
7	Особливості використання кормів при обробці пестицидами	10
	Разом:	60

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Підготовка до практичних занять,
3. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури та нормативних документів.
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації).
5. Виконання завдань самостійної роботи.
6. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи навчання – це способи спільної роботи викладача і здобувача, спрямовані на засвоєння студентом теоретичних знань, придбання практичних навичок і умінь, розвиток у них пізнавальних здібностей, формування високих моральних, ділових та професійних якостей. При проведенні лекційних і практичних робіт з дисципліни *«Гігієна кормів та кормових добавок»* застосовують словесні (розповідь, пояснення, бесіда), інноваційні (метод презентацій, мозковий шторм), наочні (ілюстрація, демонстрація) та практичні методи навчання. Лекційний курс ведеться через презентації, що дозволяє демонструвати основні таблиці, фотографії, схеми, що розкривають зміст конкретної теми. Практичні заняття проводяться за методичними розробками з використанням лічильної техніки, практикумів, довідників, Інтернет джерел. Студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді виконання реферату

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У даному розділі наводяться форми контролю, методи і критерії оцінювання знань, зазначаються види завдань, що використовуються при проведенні кожного із видів контролю.

До основних форм контролю відносяться:

- залік, екзамен.

До основних методів оцінювання відносяться:

- опитування;

- реферати;

- есе;

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

- творчі проекти;

- індивідуальні завдання;

- тестування;

- розв'язання практичних завдань, задач, ситуацій;

-

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного та підсумкового контролю (див. табл. 5.1).

Таблиця 5.1 – Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти спеціальності 204 «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва», освітньої програми.

Поточний контроль											Підсумковий контроль	Загальна сума балів	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			T12
8	8	8	10	8	8	10						40	100

T1, T2 ... T21 – теми навчальної дисципліни.

Результати навчальних досягнень за навчальною дисципліною здобувачів вищої освіти здійснюється за критеріями, що запроваджені в університеті за 100-бальною шкалою, шкалою ЄКТС та національною шкалою, що доводяться до відома здобувачів вищої освіти на першому занятті. Загальна оцінка визначається, як сума балів за всі виконані завдання.

Критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Форма проведення поточного контролю під час навчальних занять визначається викладачем, що проводить заняття. Модульний контроль проводиться наприкінці змістового модулю за рахунок аудиторних занять і має на меті перевірку засвоєння студентом певної сукупності знань та вмінь, що формує цей модуль. Модульний контроль реалізується шляхом узагальнення результатів поточного контролю знань і проведення спеціальних контрольних заходів.

Підсумковий контроль: (залік) – до 60 балів студент вважається допущеним до підсумкового контролю за дисципліну, якщо виконав усі види робіт згідно із робочою навчальною програмою, та загальна сума балів за попередні звіти не менше 35 балів (що відповідає результату FX за шкалою ECTS). У разі невиконання цих вимог здобувач отримує незадовільну оцінку і має право на два перескладання: перше – викладачу, друге – комісії, створеній деканом факультету. У випадку успішного перескладання підсумкового контролю студент, він отримує мінімальну задовільну оцінку (60-63 балів – результат E за шкалою ECTS).

Підсумковий контроль проводиться у формі тестування і розв'язання практичного завдання.

Таблиця 5.2 – Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	Залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ (за потребою)

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Букалова Н.В., Багатко Н.М., Хіцька О.А. Ветеринарно-санітарна експертиза кормів, кормових добавок та сировини для їх виробництва: навч. посіб. – К. : Аграрна освіта, 2010. – 461 с.
2. Мотовилов К.Я. Экспертиза кормов и кормовых добавок: учеб.-справ. пособие / [К.Я. Мотовилов, А.П. Булатив, В.М. Позняковский и др.]. – Новосибирск: Сиб. унив. изд-во, 2004. – 303 с.
3. Про захист прав споживачів: Закон України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К., 2005.
4. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К., 1994.
5. Про вилучення з обігу, переробку, утилізацію, знищення або подальше використання неякісної та небезпечної продукції: Закон України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К., 2003.
6. Про ветеринарну медицину: Закон України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К., 2006. –109 с.
7. Про стандарти, технічні регламенти та процедури оцінки відповідності: Закон України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К., 2005.
8. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності: Закон України / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – К., 2003.

9. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навчальний посібник / І.І.Ібатуллін, Ю.Ф.Мельник, В.В.Отченашко та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2015. – 432 с.

Допоміжна література

1. Годівля сільськогосподарських тварин/ І.І. Ібатуллін, Д.О. Мельничук, Г.О. Богданов та ін. – Вінниця: Нова Книга, 2007. – 612 с.
2. Практикум з годівлі сільськогосподарських тварин: навчальний посібник / І.І.Ібатуллін, Ю.Ф.Мельник, В.В.Отченашко та ін. – Житомир: ПП «Рута», 2015. – 432 с.
3. Дурст Л., Віттман М. Годівля сільськогосподарських тварин: Навч. посібник. Пер. з нім. / За ред. І.І. Ібатулліна та Г. Штрюбеля. – К.: Фенікс, 2006. – 384 с.
4. Хохрин С.Н. Кормление сельскохозяйственных животных. – М.: КолосС, 2004. – 692 с.
5. Теорія і практика нормованої годівлі великої рогатої худоби: [Монографія] за ред. В.М.Кандиби, І.І.Ібатулліна, В.І.Костенко. – Житомир: ПП «Рута», 2012. – 860 с.
6. Внутрішні хвороби тварин /В.І. Левченко, І.П. Кондрахін, В.В. Влізло та ін.; За ред. В.І. Шевченка. - Біла Церква, 2001. - 4.1-2.
7. Профилактика нарушений обмена веществ у сельскохозяйственных животных / А. Алиев, В. Барей, П. Братко и др. -М.: Агропромиздат, 1986.- 383 с.
8. Корми: оцінка, використання, продукція тваринництва, екологія: Посібн./Кулик М.Ф., Кравців Р.Й., Обертюх Ю.В. та ін. - Вінниця: Тезис, 2003.-334 с.
9. Бессарабова Р.Ф., Топорова Л.В., Егоров И.А. Корма и кормление сельскохозяйственной птицы.-М.: Колос, 1992.-271 с.
- 10.Агеев В.Н., Егоров И.А., Околелова Т.М. и др. Кормление птицы: Справочник. – М.: Агропромиздат, 1989.
- 11.Вовк Д.М. Рослинні засоби у ветеринарній медицині. – К.: Урожай, 1996. – 200 с. 5. Куна Т.Д. Кормление лошадей. – М.: Колос, 1983. – 352 с.
- 12.Чашкин А.М. Производственная оценка качества кормов. – К.: Урожай, 1988. – 240 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

- <http://nmcbook.com.ua/wp-content/uploads/2017/11/VSE.pdf>
- http://ec.europa.eu/food/fvo/audit_reports/details.cfm?rep_id=3377
- <http://whereismymilkfrom.com/>
- http://ec.europa.eu/food/food/foodlaw/guidance/index_en.htm

